

УДК 343.3

І. М. ІЗАЙ,
аспірантка

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УМИСНЕ ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ (ст. 347 КК УКРАЇНИ)

У статті досліджуються питання відповідальності за умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу в частині визначення взаємозв'язку між знищенням або пошкодженням майна працівника правоохоронного органу або його близьких родичів та їх конкретними службовими обов'язками, службовою діяльністю, врахування розміру шкоди майну, завданої його умисним знищенням або пошкодженням, для кримінально-правової кваліфікації за ст. 347 КК України. Обґрунтовано доцільність внесення змін до диспозиції ч. 1 ст. 347 КК України з метою встановити відповідальність за умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу чи його близьких родичів, у зв'язку з виконанням цим працівником службових повноважень. Встановлено, що такі зміни не лише сприятимуть єдності термінології, а й нададуть можливість розмежувати відповідальність за ст. 347 та 194 КК України у випадку умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу з мотивів помсти за неправомірну діяльність працівника правоохоронного органу, яку він здійснював завдяки наявності специфічного правового статусу з недотриманням визначених законодавством повноважень.

Визначено, що оціночний характер шкоди у диспозиції ч. 1 ст. 347 КК України в контексті застосування положень ч. 2 ст. 11 КК України не може бути врахований. При цьому, за умови відсутності формалізації суспільно небезпечних наслідків у ч. 1 ст. 347 КК України, у правозастосувача відсутні будь-які критерії для визначення наявності або відсутності складу злочину. Виходячи з наведеного, обґрунтовано необхідність конкретизувати поняття «малоцінне» майно та «незначне» пошкодження для кваліфікації за ст. 347 КК України, а також встановити мінімальний розмір шкоди, за умови настання якої наставатиме кримінальна відповідальність за ч. 1 ст. 347 КК України.

Ключові слова: злочин, майно, працівник правоохоронного органу, службові обов'язки, знищення, пошкодження, кримінально-правова кваліфікація.

Изай И. Н. Отдельные вопросы ответственности за умышленное уничтожение или повреждение имущества работника правоохранительного органа (ст.

В статье исследуются вопросы ответственности за умышленное уничтожение или повреждение имущества работника правоохранительного органа в части определения взаимосвязи между уничтожением или повреждением имущества работника правоохранительного органа или его близких родственников и их конкретными служебными обязанностями, служебной деятельностью, учет размера ущерба имуществу, причиненного его умышленным уничтожением или повреждением, для уголовно-правовой квалификации по ст. 347 УК Украины. Обоснована целесообразность внести изменения в диспозиции ч. 1 ст. 347 УК Украины и установить ответственность за умышленное уничтожение или повреждение имущества работника правоохранительного органа или его близких родственников, в связи с выполнением этим работником служебных полномочий. Установлено, что такие изменения будут не только способствовать единству терминологии, но и предоставят возможность разграничить ответственность по ст. 347 и 194 УК Украины в случае умышленного уничтожения или

повреждения имущества работника правоохранительного органа по мотивам мести за неправомерную деятельность работника правоохранительного органа, которую он осуществлял благодаря наличию специфического правового статуса с несоблюдением определенных законодательством полномочий.

Определено, что оценочный характер вреда в диспозиции ч. 1 ст. 347 УК Украины в контексте положений ч. 2 ст. 11 УК Украины не может быть применен. При этом при отсутствии формализации общественно опасных последствий в ч. 1 ст. 347 УК Украины у правоприменителя отсутствуют какие-либо критерии для определения наличия или отсутствия состава преступления. Исходя из изложенного, обоснована необходимость конкретизировать понятие «малоценное» имущество и «незначительное» повреждение для квалификации по ст. 347 УК Украины, а также установить минимальный размер ущерба, при условии наступления которого будет наступать уголовная ответственность по ч. 1 ст. 347 УК Украины.

Ключевые слова: преступление, имущество, работник правоохранительного органа, служебные обязанности, уничтожение, повреждение, уголовно-правовая квалификация.

Izay I. Individual liability for intentional destruction or damage to properly law enforcement officer (Art. 347 of the Criminal code of Ukraine)

The article deals with liability for intentional destruction or damage to property law enforcement officer to determine the relationship of the destruction or damage of property of a law enforcement officer or his relatives their duties, official duties, taking into account the damage to property caused by his deliberate destruction or damage to the criminal-legal qualification under Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine. The necessity to amend the disposition ch. 1, Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine and the responsibility for intentional destruction or damage to property law enforcement officer or his close relatives in connection with her official powers. It was established that these changes will not only contribute to the unity of terminology, but also will make it possible to distinguish between liability for centuries. 347 and 194 of the Criminal Code of Ukraine in case of intentional destruction of or damage to property law enforcement officer for reasons of revenge for the illegal activities of the law enforcement agency, he has thanks to the specific legal status of non-compliance by the legislation authority.

Determined that the estimated damage to nature in the disposition ch. 1, Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine in the context of the application of ch. 2, Art. 11 Criminal Code of Ukraine does not apply. Thus, in the absence of formalization dangerous consequences in ch. 1, Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine, pravozastosuvacha there are no criteria that make it possible to determine the presence or absence of evidence. Based on the above, the necessity to specify the term «low-value» assets and «minor» damage to qualify for centuries. 347 of the Criminal Code of Ukraine, as well as set a minimum amount of damage, if the onset of which will be criminal liability on ch. 1, Art. 347 Criminal Code of Ukraine.

Key words: crime, property, law enforcement officers, duties, destruction, damage, criminal legal qualifications.

За приписами ст. 41 Конституції України кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. При цьому право приватної власності є непорушним.

В Особливій частині КК України міститься система норм, що забезпечують кримінально-правову охорону майна від незаконного знищення або пошкод-

ження. Це окремі статті розділу VI Особливої частини КК України, зокрема ст. 194, 194-1, 195, 196. Водночас з огляду на правовий статус працівників правоохоронних органів та специфіку їх професійної діяльності у статтях Особливої частини КК України закріплена система кримінально-правової протидії втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, якою є впроваджена сукупність взаємопов'язаних між собою норм, передбачених у розділі XV Особливої частини КК України (статті 343, 345, 347, 348 КК України), що утворюють цілісну єдність такої кримінально-правової протидії. Складовою частиною цієї системи є наявність спеціальної кримінально-правової норми, що визначає підстави кримінальної відповідальності за умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу (ст. 347 КК України).

Питанням дослідження особливостей кримінальної відповідальності за різновиди втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, в тому числі шляхом знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу чи його близьких родичів, у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків, присвячено науковій праці таких вчених, як П. П. Андрушко, Є. М. Блажівський, І. Б. Газдайка-Василишин, В. А. Горбунов, І. Г. Давидович, О. О. Дудоров, Є. С. Ковалевська, С. А. Миронюк, В. О. Навроцький, В. І. Осадчий, О. Ю. Татаров та ін. Проте дискусійними у науці кримінального права залишаються питання визначення обов'язкових ознак складу злочину, передбаченого ст. 347 КК України, в частині визначення взаємозв'язку знищення або пошкодження майна таких потерпілих з конкретними службовими обов'язками, які вони виконують, з'ясування ознак визначеності закону України про кримінальну відповідальність в частині розміру шкоди, яка розмежовує кримінальну відповідальність та інші види юридичної відповідальності за вчинення дій, пов'язаних зі знищенням або пошкодженням майна тощо.

Виходячи з наведеного, метою статті є аналіз окремих питань відповідальності за ст. 347 КК України в частині визначення взаємозв'язку знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу або його близьких родичів з їх конкретними службовими обов'язками, службовою діяльністю. Також потребує визначення врахування розміру шкоди майну, завданої його умисним знищенням або пошкодженням для кримінально-правової кваліфікації за ст. 347 КК України.

Гарантії професійної діяльності працівників правоохоронних органів зумовлені характером та обсягом тих завдань, які покладені на таких працівників законодавством України. Відповідно до положень ч. 1 ст. 62 Закону України «Про національну поліцію» поліцейський під час виконання покладених на поліцію повноважень є представником держави. Служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень. Як наголошує В. О. Навроцький, «управлінська діяльність може бути ефективною лише за умови, що працівники органів управління виконують свої функції безпереш-

кодно, без будь-якого стороннього впливу, при прийнятті рішень вони не будуть скуті страхом за своє життя, здоров'я, майно, відчуватимуть безпеку як свою особисто, так і своїх близьких. Тому відносини, які складаються з приводу забезпечення недоторканності представників органів управління, є складовою всіх управлінських відносин, виступають основним безпосереднім об'єктом відповідних злочинів»¹. У постанові судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 24 грудня 2015 р. № 5-221к15 вказано, що «необхідність кримінально-правового захисту різного роду суспільних відносин від небезпечних посягань є основоположною причинною підставою криміналізації (кримінально-правової заборони) діянь, що визначає домінуюче положення об'єкта по відношенню до інших елементів та ознак злочину»². Враховуючи наведене, підставами криміналізації ст. 347 КК України є специфіка об'єкта кримінально-правової охорони та правовий статус потерпілого.

Варто зазначити, що згідно з даними судової статистики за ст. 347 КК України за 2012–2014 рр. засуджено лише три особи, при цьому двоє з них вчинили злочин у стані алкогольного сп'яніння³. Ці дані, на нашу думку, свідчать про недосконалість законодавчого викладу диспозиції ст. 347 КК України, що ускладнює кримінально-правову кваліфікацію. Предметом цього злочину може бути як рухоме, так і нерухоме майно (гроші, цінні папери, житловий будинок, господарські будівлі, дача, меблі, автомобіль, домашня худоба, насадження та ін.), що є власністю працівника правоохоронного органу або його близького родича або знаходиться у їх відповідальному володінні⁴.

Згідно з абз. 1 п. 13 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26 червня 1992 р. «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів» під знищенням майна слід розуміти доведення його до повної непридатності для використання за цільовим призначенням. При пошкодженні майна настає погіршення його якості, зменшення цінності або приведення на деякий час у стан, непридатний для використання за цільовим призначенням⁵. У теорії кримінального права та судовій практиці під знищенням найчастіше розуміють таку форму протиправного впливу на майно, за якої воно повністю стає непридатним для використання за цільовим призначенням та не підлягає відновленню. Тобто це доведення майна до такої непридатності щодо його цільового призначення, внаслідок якої майно перестає існувати (наприклад, спалення) або повністю втрачає свою цінність (наприклад, конструктивне знищення автомобіля внаслідок дорожньо-транспортної пригоди)⁶.

Для кваліфікації за ст. 347 КК України важливим є визначення поняття «у зв'язку з виконанням обов'язків» працівником правоохоронних органів. Так, В. І. Осадчий наголошує, що вчинення злочину у зв'язку із виконанням службових обов'язків може бути вчинено: а) під час безпосереднього виконання представником влади, працівником правоохоронного органу, членом громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцем службового чи громадського обов'язку; б) після такого

виконання; в) до виконання таких обов'язків; г) за умови, що посягання вчинено в зв'язку з виконанням представником влади, працівником правоохоронного органу, членом громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцем службового чи громадського обов'язку»⁷. На думку І. І. Давидович, законодавчі конструкції «у зв'язку з виконанням обов'язку» або «у зв'язку із діяльністю» передбачають безпосередній зв'язок між фактом вчинення злочину щодо потерпілого та здійсненням ним службової або громадської діяльності⁸. Ми погоджуємося із зазначеною позицією з огляду на те, що у випадку, коли особа знищує чи пошкоджує майно працівника правоохоронного органу з мотиву, наприклад, образи на державу, правоохоронну систему в цілому, постає питання про можливе вчинення злочину з хуліганським мотивом.

Необхідність обов'язкового визначення такого взаємозв'язку підтверджує і судова практика. Так, вироком Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області від 01 грудня 2015 р. ОСОБУ_1 засуджено за ч. 1 ст. 347 КК України. Судом встановлено, що 23 травня 2015 р. працівниками Головної військової прокуратури Генеральної прокуратури України разом зі Службою безпеки України, а також за сприяння заступника командира батальйону патрульної служби міліції особливого призначення «Миротворець» майора міліції ОСОБА_3, був викритий та затриманий за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 369 КК України, командир роти матеріального забезпечення військової частини У свою чергу, командир військової частини полковник ОСОБА_1, будучи обуреним поведінкою керівництва батальйону патрульної служби міліції особливого призначення «Миротворець», яке сприяло у викритті вказаної незаконної діяльності його підлеглого, вирішив помститися їм за належне виконання ними своїх службових обов'язків. Цього ж дня, близько 20.00 год. полковник ОСОБА_1, перебуваючи на території бази відпочинку у Костянтинівському районі Донецької області, побачив, як до вказаного місця під'їхав автомобіль марки «Toyota Land Cruiser», який належав заступнику командира батальйону патрульної служби міліції особливого призначення «Миротворець» майору міліції ОСОБА_3 та який останній використовував у службовій діяльності. О 20 год. 30 хв. полковник ОСОБА_1, висловлюючи своє невдоволення службовою діяльністю потерпілого, пов'язаною з викриттям корупційного злочину, витягнув ввірений йому пістолет Макарова із кобури, направив пістолет дулом у бік задньої частини автомобіля марки «Toyota Land Cruiser» та здійснив чотири постріли у заднє ліве колесо вказаного автомобіля, внаслідок чого кулі на автомобільній шині «Cooper Discoverer» вартістю 1630,20 грн утворили 4 вогнепальні пошкодження, що, у свою чергу, відповідно до висновку комплексної судової автотоварознавчої та трасологічної експертизи передбачають її вилучення з подальшої експлуатації⁹.

У контексті необхідності забезпечення єдності термінології у законодавстві слід зазначити, що Закон України «Про національну поліцію» у статтях 23, 24 визначає повноваження поліції. Очевидно, що реалізація поліцейськими визначеного законодавчо обсягу повноважень вказує і на сфери та напрями

передбаченої законом правомірної професійної діяльності останніх. При цьому згідно ч. 6 ст. 62 вказаного закону втручання в діяльність поліцейського, перешкоджання виконанню ним відповідних повноважень, невиконання законних вимог поліцейського, будь-які інші протиправні дії стосовно поліцейського мають наслідком відповідальність відповідно до закону.

Тому доцільно внести зміни до диспозиції ч. 1 ст. 347 КК України та встановити відповідальність за умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу чи його близьких родичів у зв'язку з виконанням цим працівником службових повноважень. Такі зміни не лише сприятимуть єдності термінології, а й нададуть можливість розмежувати відповідальність за ст. 347 та ст. 194 КК України у випадку умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу з мотивів помсти за неправомірну діяльність працівника правоохоронного органу, яку він здійснював завдяки наявності специфічного правового статусу з недотриманням визначених законодавством повноважень. Таким чином, вважаємо, що у випадку, коли злочин, передбачений у ст. 347 КК України, вчиняється з мотивів помсти конкретному працівнику правоохоронного органу за його діяльність, яка здійснена всупереч вимогам законодавства, з порушенням повноважень, визначених законом, відповідальність має наставати за ст. 194 КК України без урахування усвідомлення винним того, що він посягає на майно саме працівника правоохоронного органу.

Слід зазначити, що за правилами ч. 5 ст. 62 Закону України «Про національну поліцію» ніхто не має права покласти на поліцейського виконання обов'язків, не визначених законом. Тому зловживання працівником правоохоронного органу своїм правовим статусом повинно мати наслідком втрату в цій частині правого статусу, відповідно до якого у Особливій частині КК України встановлена система кримінально-правової охорони його службової діяльності.

Згідно з абз. 3 п. 6 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26 червня 1992 р. «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів» відповідальність за злочин, передбачений ст. 189-5 КК України 1960 р. («Умисне знищення або пошкодження майна, що належить судді чи працівникові правоохоронного органу»), настає як за дії, вчинені щодо потерпілого під час безпосереднього виконання ним службових обов'язків, так і в інший час (наприклад, як помста за службову діяльність потерпілого в минулому). Зазначені рекомендаційні роз'яснення не вирішують питань кваліфікації за ст. 347 КК України пошкодження чи знищення майна працівника правоохоронного органу, який на час вчинення злочину не здійснює службові обов'язки (у не робочий час, у зв'язку із виходом на пенсію тощо).

Про необхідність спеціальної кримінально-правової охорони колишніх працівників правоохоронних органів зазначає І. Г. Давидович, пропонуючи доповнити диспозиції статей 345, 347, 348, 349 КК вказівкою на таких потер-

пілих¹⁰. Вважаємо такі доповнення обґрунтованими, оскільки згідно з вимогами ч. 7 ст. 62 Закону України «Про національну поліцію» правопорушення щодо поліцейського або особи, звільненої зі служби в поліції, її близьких родичів, вчинені у зв'язку з його попередньою службовою діяльністю, мають наслідком відповідальність відповідно до закону. Поряд з тим зазначене законодавче положення не отримало відображення у ст. 347 КК України. При цьому слушною є позиція В. А. Горбунова, який визнає такі мотиви вчинення цього злочину: при невдоволенні винного поточною чи майбутньою діяльністю правоохоронця – це прагнення змінити, припинити чи попередити її, а при невдоволенні діяльністю, яка мала місце в минулому – помста за неї¹¹. Аналогічної позиції дотримується і В. Женунтій¹².

Таким чином, відповідальність за ст. 347 КК України має наставати при встановленні факту умисного знищення або пошкодження майна потерпілого у зв'язку з виконанням ним законних повноважень у різний час, а факт конкретного часу вчинення злочину та факт безпосереднього виконання працівником своїх повноважень у цей час значення для кваліфікації немає. Доцільність закріплення таких доповнень зумовлена, у тому числі, і помилками під час кваліфікації. До прикладу, згідно з вироком Дубровицького районного суду Рівненської області від 28 травня 2013 р. ОСОБУ_1 засуджено за ч. 1 ст. 296 КК України (перекваліфікація з ч. 2 ст. 347 КК України). Судом встановлено, що 15 листопада 2011 р. підсудний, грубо порушуючи громадський порядок з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжувалася особливою зухвалістю, щоб показати свою зверхність, відкрив передні пасажирські дверцята автомобіля, який належав працівнику правоохоронного органу, вилив із пластикової пляшки, яку він попередньо взяв із собою, на переднє сидіння водія і підлогу салону близько 200 грамів бензину та підпалив, унаслідок чого в салоні автомобіля виникла пожежа. Слід зазначити, що потерпілий того ж дня відбирав пояснення у підсудного з приводу заяви його дружини щодо завдання їй побоїв та надав повістку про виклик до слідчого на наступний день. Суд, перекваліфікуючи вчинене з ч. 2 ст. 347 КК України на ч. 1 ст. 296 КК України, у тому числі вказав, що підсудний спалив автомобіль не у зв'язку з виконанням потерпілим своїх професійних обов'язків, так як достеменно не знав, що це працівник правоохоронного органу. Крім того, на момент підпалу ним автомобіля потерпілий уже не виконував службові обов'язки, а святкував день народження родичів його дружини у приватному порядку¹³. Таким чином, суд ураховував, що посягання на майно працівника правоохоронного органу відбулося в не робочий час, що жодним чином не змінює той факт, що злочин вчинено з мотивів помсти за виконання потерпілим своїх законних повноважень.

Злочин, передбачений ст. 347 КК України, за об'єктивною стороною віднесений до злочинів із матеріальним складом. Згідно з абз. 4 п. 13 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26 червня 1992 р. «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів» суд при вирішенні справи про цей злочин повинен встановити вар-

тість знищеного майна, а так само розмір шкоди, коли майно було пошкоджено. Якщо для визначення вартості майна чи розміру заподіяної шкоди виникає потреба в спеціальних знаннях, суд має призначити відповідну експертизу. О. Ю. Татаров зазначає, що умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу (ст. 347 КК України) є кримінально-караним незалежно від розміру заподіяної ним шкоди. При цьому науковець наводить приклад засудження особи за ч. 1 ст. 347 КК України за пошкодження форменого одягу працівника державтоінспекції у вигляді забруднення одягу, розриву тканини галстука та зірвання погонів. При цьому під час судового провадження розмір шкоди не було встановлено¹⁴.

Зазначена позиція відповідає диспозиції ст. 347 КК України в існуючій редакції, проте, виходячи із віднесення ст. 347 КК України до злочинів із матеріальним складом, очевидно, судам слід встановлювати розмір шкоди та взаємозв'язок завданої шкоди із правовим статусом потерпілого, з урахуванням якого встановлена ця кримінально-правова норма. На думку В. А. Горбунова, «при кримінально-правовій оцінці знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу (його близьких родичів) пріоритетним критерієм для визнання певного майна предметом злочину й кваліфікації вчиненого за ст. 347 КК України має розглядатися значення предмета для особи, якій воно належить»¹⁵. Також слушною є позиція С. А. Миронюка, який, досліджуючи злочини проти власності, обґрунтовує доцільність встановлення єдиних критеріїв оцінки завданої шкоди, зокрема, зазначає про необхідність враховувати не лише критерій вартісної оцінки майна й матеріальний стан потерпілого, а також значущість втраченого чи пошкодженого майна для власника та втрачену вигоду (неотриманий прибуток)¹⁶.

Як зазначає В. Женунтій, «само розмір шкоди дає змогу відмежувати злочин від протиправних діянь, які не становлять суспільної небезпеки, а отже, таких, що не визнаються злочинами»¹⁷. В одному із науково-практичних коментарів до ст. 347 КК України зазначено, що «при вирішенні питання, чи є злочином умисне пошкодження або знищення майна, слід враховувати не тільки вартість і розмір майна в натуральному вигляді (вага, кількість, обсяг тощо), а й значення знищеного чи пошкодженого майна для потерпілого. При знищенні малолічного майна або незначному пошкодженні майна без кваліфікуючих ознак, такі дії, як правило, кваліфікуються за ч. 2 ст. 11 КК»¹⁸. Така позиція повністю відтворює положення абз. 3 п. 13 вищезгаданої постанови пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р. № 8. Проте у постанові судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 24 грудня 2015 р. № 5-221ксл5 вказано, що «поняття істотної шкоди у контексті частини другої статті 11 КК має оціночний характер, його зміст визначається оцінкою правозастосовними органами всіх конкретних обставин справи. Про оціночний характер шкоди можна говорити лише в тому випадку, коли законодавець у відповідних статтях (частинах статей) Особливої частини КК використовує загальні оціночні поняття: тяжкі наслідки, інші тяжкі наслідки (відносно визначені правові норми)»¹⁹.

Враховуючи наведене, оціночний характер шкоди у диспозиції ч. 1 ст. 347 КК України в контексті застосування положень ч. 2 ст. 11 КК України не може бути врахований. При цьому зазначимо, що за умови відсутності формалізації суспільно небезпечних наслідків у ч. 1 ст. 347 КК України, у правозастосувача відсутні будь-які критерії, що надають можливість визначати наявність або відсутність складу злочину. В контексті наведеного виникає питання щодо доцільності притягнення до кримінальної відповідальності за ст. 347 КК України, якщо шкода становить, наприклад, 100 грн²⁰.

Слід зазначити, що М. А. Кауфман різновидом прогаин у кримінальному праві визначає, зокрема, невизначеність, недостатню формалізованість кримінально-правових норм (неконкретизованість)²¹. Такі норми підлягають конкретизації, поняття якої визначає З. А. Загинея як результат правотворчої, правоінтерпретаційної та правореалізаційної діяльності суб'єктів, у процесі якого відбувається переведення абстрактного нормативного змісту кримінально-правових норм на більш конкретний рівень та уточнення нормативного змісту кримінально-правової норми, що сприяє його адекватному розумінню та інтерпретації²².

Враховуючи наведене, вважаємо за доцільне внести зміни та доповнення до диспозиції ч. 1 ст. 347 КК України та встановити відповідальність за умисне знищення або пошкодження майна, що належить працівникові правоохоронного органу, особі, яка звільнена з правоохоронних органів, чи його близьким родичам, у зв'язку з виконанням цим працівником законних повноважень. Також необхідно конкретизувати поняття «малоцінне» майно та «незначне» пошкодження для кваліфікації за ст. 347 КК України, а також встановити мінімальний розмір шкоди, за умови настання якої наставатиме кримінальна відповідальність за ч. 1 ст. 347 КК України.

1. *Навроцький В. О.* Кримінальне право України. Особлива частина : Курс лекцій. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – С. 593. 2. *Постанова судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 24 грудня 2015 року / справа № 5-221кє15* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/61D672F17421A23DC2257F470044BDB0>. 3. *Офіційний веб-портал «Судова влада України»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://court.gov.ua/sudova_statystyka/. 4. *Кримінальний кодекс України*. Науково-практичний коментар : у 2 т. / За заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – Т. 2 : Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – 2013. – С. 730. 5. *Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.06.1992 р. № 8* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92>. 6. *Ковалевська Є. С.* Визначення поняття «знищення» та «пошкодження» військового майна для кваліфікації діяння за статтями 411 та 412 КК України// Є. С. Ковалевська// Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2013. – № 5. – С. 120. 7. *Осадчий В. І.* Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності: Монографія/ В. І. Осадчий. – К : Атіка, 2004. – С. 130. 8. *Давидович І. І.* Кримінально-правова охорона представників влади і громадян, які охороняють правопорядок : Дис. ... канд. юрид. наук 12.00.08 / Давидович

Ірина Ігорівна. – К.: – 2007. – С. 101. **9.** *Вирок Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області від 01 грудня 2015 р. / справа № 233/6133/15-к/* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/53917264>. **10.** *Давидович І. І.* Кримінально-правова охорона представників влади і громадян, які охороняють право-порядок: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук 12.00.08 / Давидович Ірина Ігорівна. – К., 2007. – С. 6. **11.** *Горбунов В. А.* Кримінальна відповідальність за знищення або пошкодження майна працівника право охорон органу: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук 12.00.08 / Горбунов Валерій Анатолійович. – Х., – 2012. – С. 5. **12.** *Женунтій В.* Особливості кваліфікації протиправних діянь, що спричинили знищення або пошкодження майна / В. Женунтій, Л. Шестопалова // *Право України.* – 2004. – № 3. – С. 58. **13.** *Вирок Дубровицького районного суду Рівненської області від 28 травня 2013 р. /1706/52/12/* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/32209573>. **14.** *Татаров О. Ю.* Умисне знищення або пошкодження майна, вчинене шляхом підпалу, вибуху чи іншим загально-небезпечним способом: проблеми кваліфікації/ О. Ю. Татаров, І. Б. Газдайка-Василишин // *Актуальні проблеми держави і права.* – Вип. 65. – С. 656. **15.** *Горбунов В. А.* Зазначена праця. – С. 5. **16.** *Миронюк С. А.* Кримінальна відповідальність за умисне знищення або пошкодження майна: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук 12.00.08 / Миронюк Станіслава Анатоліївна. – Дніпропетровськ., 2012. – 20 с. **17.** *Женунтій В.* Зазначена праця. – С. 56. **18.** *Кримінальний кодекс України* : Науково-практичний коментар. Вид. 8, переробл. та доповн. / Відп. ред. Є. Л. Стрельцов. – Х.: Одісей, 2011. – С. 642. **19.** *Постанова судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 24 грудня 2015 р. / справа № 5-221кч15/* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/61D672F17421A23DC2257F470044BDB0>. **20.** *Вирок Красиівського районного суду Хмельницької області від 21 вересня 2015 р. / справа № 677/438/15-к/* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/50888872>. **21.** *Кауфман М. А.* Пробелы в уголовном праве и способы их преодоления : Автореф. дисс. ... д-ра юрид. наук 12.00.08 / Кауфман Михаил Александрович. – М., 2009. – С. 13. **22.** *Загиней З.* Кримінально-правова герменевтика: Монографія / З. Загиней. – К.: Видавничий дім «АртЕк», 2015. – С. 345–346.

Izay I. M. Individual liability for intentional destruction or damage to property law enforcement officer (Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine).

The article deals with liability for intentional destruction or damage to property law enforcement officer to determine the relationship of the destruction or damage of property of a law enforcement officer or his relatives their duties, official duties, taking into account the damage to property caused by his deliberate destruction or damage to the criminal-legal qualification under Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine.

Guarantees of professional law enforcement officers due to the nature and scope of the tasks assigned to these workers legislation of Ukraine. Under the provisions of ch. 1, Art. 62 of the Law of Ukraine «On the national police» police in the performance of police powers is representative of the State. The police service is a public service of a special nature, which is a profession police of performance of police powers. In the context of the need to ensure the unity of terminology in the law it should be noted that the Law of Ukraine «On the national police», defining the rights and responsibilities of police in Articles 23, 24 defines the powers of the police. It is obvious that the implementation of the police law defined the scope of powers points to the scope and direction established by law lawful professional activities of the latter. Thus, according to ch. 6. 62 of the Act, interference with police, obstructing the performance of the relevant authority, failure to legitimate demands of police, and any other illegal actions against the police are the result of liability under the law.

The necessity to amend the disposition ch. 1, Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine and the responsibility for intentional destruction or damage to property law enforcement officer or his close relatives in connection with her official powers. It was established that these changes will not only contribute to the unity of terminology, but also will make it possible to distinguish between liability for centuries. 347 and 194 of the Criminal Code of Ukraine in case of intentional destruction of or damage to property law enforcement officer for reasons of revenge for the illegal activities of the law enforcement agency, he has thanks to the specific legal status of non-compliance by the legislation authority.

Thus, we think that when a crime under Art.bility should occur for centuries. 194 Criminal Code of Ukraine guilty without understanding that it encroaches on the property is a law enforcement officer. Abuse of a law enforcement officer has the legal status result in the loss of the right in this status, according to which of the Criminal Code in Ukraine established system of criminal protection of its official activities.

Responsibility for centuries. 347 of the Criminal Code of Ukraine should occur at determining whether intentional destruction or damage to property of the victim in connection with his legal powers at different times, and the fact that particular time the crime and the fact that the immediate implementation of its authority employee is currently no importance for criminal legal qualification.

Based on the classification of Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine to the material composition of crimes, obviously, courts should establish the damage and harm caused to the relationship of the victim's legal status, on which this set of criminal law.

The concept of substantial damage in the context of Article 11 of the Criminal Code is estimated character; its content is determined by evaluation of law enforcement all the circumstances. On the nature of estimated damage can speak only when the legislator in the relevant articles (the articles) of the Criminal Code uses common valuation concepts: grave consequences, other grave consequences (relative by law).

Determined that the estimated damage to nature in the disposition ch. 1, Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine in the context of the application of ch. 2, Art. 11 Criminal Code of Ukraine does not apply. Thus, in the absence of formalization dangerous consequences in ch. 1, Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine, pravozastosuvacha there are no criteria that make it possible to determine the presence or absence of evidence. Based on the above, the necessity to specify the term «low-value» assets and «minor» damage to qualify for centuries. 347 of the Criminal Code of Ukraine, as well as set a minimum amount of damage, if the onset of which will be criminal liability on ch. 1, Art. 347 Criminal Code of Ukraine.

Also we consider it appropriate to amend disposal ch. 1, Art. 347 of the Criminal Code of Ukraine and the responsibility for intentional destruction or damage of property belonging to a law enforcement officer, a person who is exempt from the law enforcement, or his close relatives in connection with his work for legitimate authority.

Key words: *crime, property, law enforcement officers, duties, destruction, damage, criminal legal qualifications.*